

Actuaris Maakt Garanties Waar?!

Prof. dr. Roger J. A. Laeven

2 oktober 2012: Actuarisdag

ACTUARIS MAAKT GARANTIES WAAR?!

Actuarisdag

dinsdag 2 oktober 2012
door

Prof. dr. Roger J. A. Laeven

Inhoudsopgave

1. **Turbulente tijden**
2. EU Solvency II
 - Voorwaarden
3. Garanties
 - Risico's
4. Conclusies

1. Turbulente Tijden

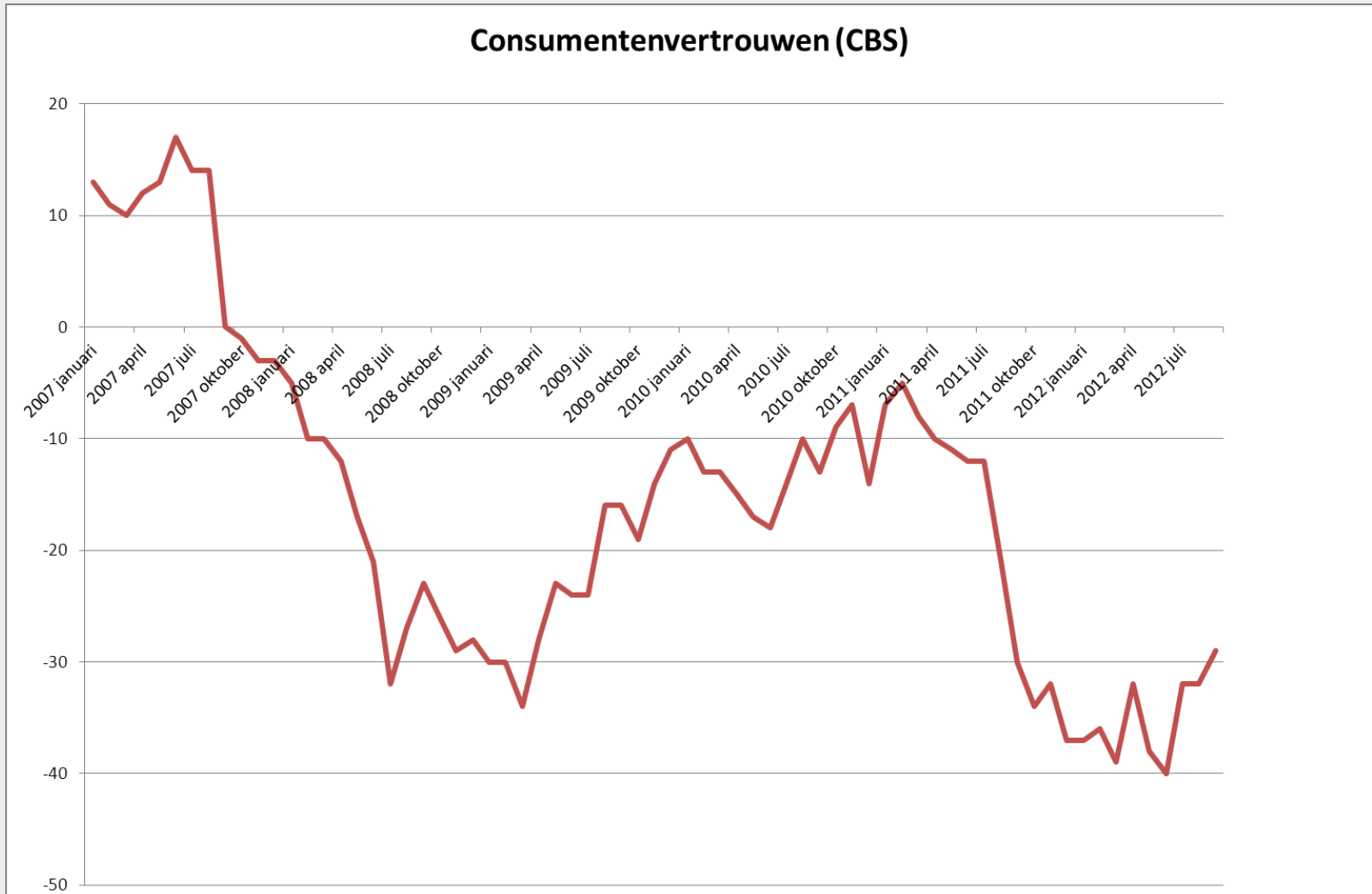
- De **turbulente tijden** waarin verzekeraars en pensioenfondsen verkeren en de enorme veranderingen in de architectuur van regulering en toezicht die op de sector afkomen, geven aanleiding tot **herbezinning** van de plaats (rol) van de actuaris.

Turbulente Tijden

1. De financieel-economische neergang van de afgelopen jaren heeft geleid tot **laag consumentenvertrouwen** in de Nederlandse economie (en daarbuiten), met een historisch dieptepunt in juni 2012.

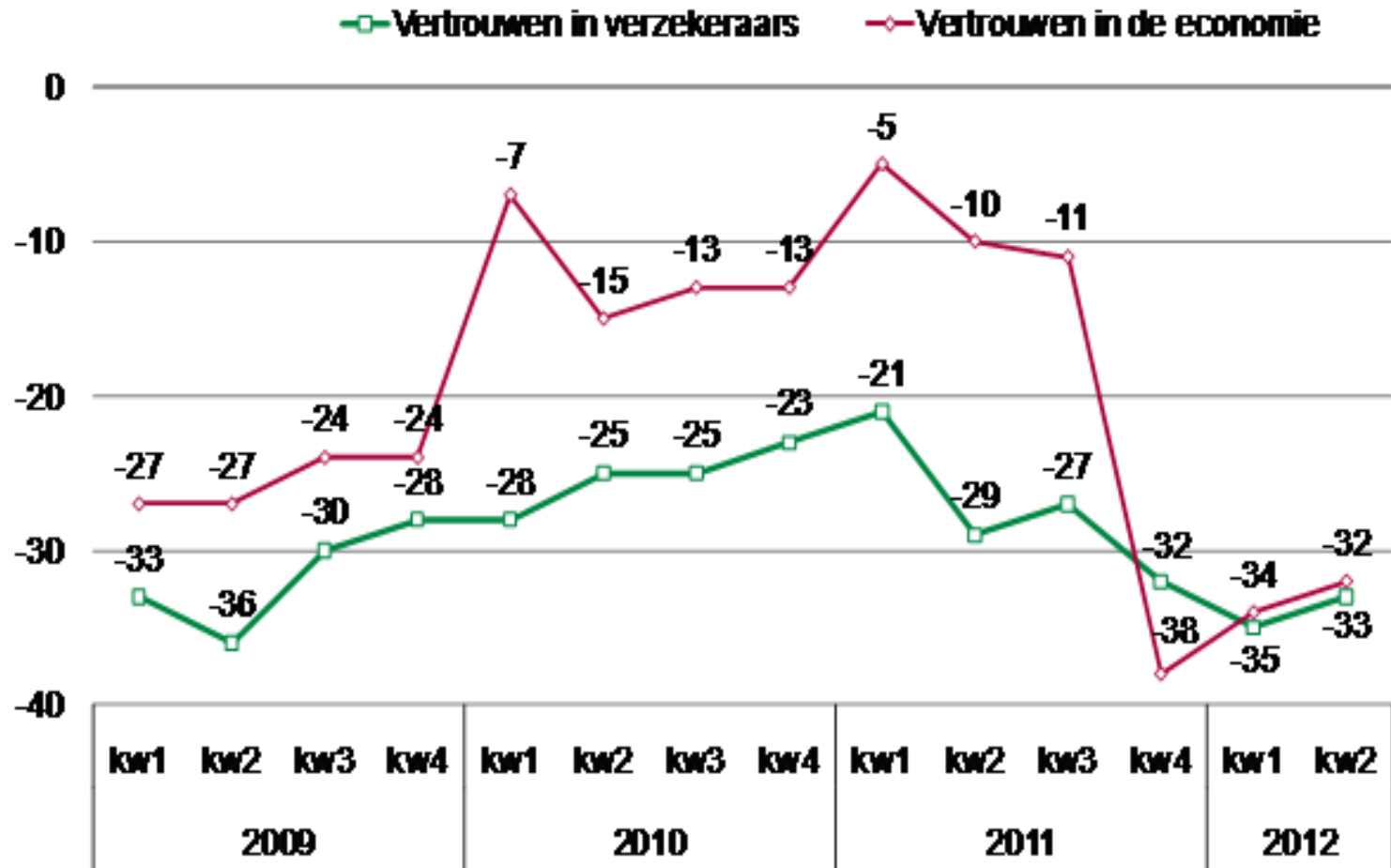
- Verzekeraars hebben te maken gekregen met een afname in de vraag naar verzekeringsproducten. Beleggingsproducten zijn bovendien minder in trek.

Consumentenvertrouwen (CBS)

Turbulente Tijden

2. Daarnaast hebben **reputatieschade** en **toegenomen competitie** uit de bancaire hoek ('banksparen') ertoe geleid dat het lastiger is voor Nederlandse verzekeraars om hun producten te verkopen.

Bron: VvV

Turbulente Tijden

3. De (extreem) lage marktrentes, de toegenomen levensverwachting en aanvankelijke daling beurskoersen drukken op de **solvabiliteitsratio's**.
4. En het nieuwe toezichtskader **Solvency II** drukt mogelijk verder op het vereist vermogen, nog afgezien van de enorme implementatiekosten die deze hervorming de sector kost.

Inhoudsopgave

1. Turbulente tijden
2. EU Solvency II
 - Voorwaarden
3. Garanties
 - Risico's
4. Conclusies

2. EU Solvency II

- Het nieuwe toezichtskader EU Solvency II vergt een **integrale** aanpak van risicomanagement en **moderne methodes** voor het meten, waarderen en aggregeren van verzekeringsverplichtingen.
- Het is het territorium waar de actuaris ***in optima forma*** zou moeten zijn.

EU Solvency II

- De ontwikkeling van dit Europese toezichtskader is alleszins een enorme stap **voorwaarts**...
- ...Maar dient nog wel op de nodige aspecten te worden **bijgestuurd**.

EU Solvency II

- Enkele van deze aspecten zullen in deze lezing worden uitgelicht.
- In het bijzonder zal de lezing ingaan op een **vijftal voorwaarden** aan regulering en toezicht en op de vraag in hoeverre aan deze voorwaarden is voldaan in het huidige concept van Solvency II.

Voorwaarden aan Regulering en Toezicht

1. Regulering en toezicht op solvabiliteit moet sturen op het **countercyclisch** opbouwen van buffers in goede tijden, welke mogen worden afgebouwd in barre tijden.

- Het countercyclische aspect is belangrijk omdat het kan vermijden dat in barre tijden te zware maatregelen worden getroffen (overreactie).

Voorwaarden aan Regulering en Toezicht

2. Regulering en toezicht op solvabiliteit moet **macroprudentieel** zijn, rekening houdend met het systeemrisico dat individuele financiële instellingen genereren.

- Ofschoon (veel) relevanter voor **banken**, genereren ook verzekeraars mogelijk **systeemrisico**, zoals AIG recentelijk heeft geïllustreerd.

Voorwaarden aan Regulering en Toezicht

3. Het handhaven van **transparantie** is essentieel gezien de sleutelrol van de derde pijler ('marktdiscipline') in regulering en toezicht.

- 'Spelen' met de disconteringsvoet is theoretisch onjuist, kent geen deugdelijke operationele procedure en leidt niet tot de benodigde transparantie in verzekeringsmarkten.

Voorwaarden aan Regulering en Toezicht

4. **Level playing field**, met de bancaire sector, met pensioenfondsen en met de internationale verzekeringsindustrie, dient te worden gewaarborgd (bewerkstelligd).

Voorwaarden aan Regulering en Toezicht

5. Anders dan in de bancaire sector, kunnen (en hoeven) polishouders niet eenvoudig en zonder kosten ‘wegrennen’.

- Het (zeer) langetermijnkarakter van de verplichtingen is kenmerkend voor (levens)verzekeraars. De **tijdsdimensie** zou moeten worden onderkend en een explicietere rol moeten spelen in regulering en toezicht.

Inhoudsopgave

1. Turbulente tijden
2. EU Solvency II
 - Voorwaarden
3. **Garanties**
 - Risico's
4. Conclusies

3. Garanties

- In het licht van deze ontwikkelingen staat de houdbaarheid van **langetermijngaranties** ter discussie.

Garanties

- De **actuaris** onderscheidt zich van andere financieel risicomangers door zijn expertise met betrekking tot het omgaan met **niet-afdekbare risico's**.
- Het zijn deze niet-afdekbare risico's, zoals langlevensrisico, langetermijnrenterisico, inflatierisico, operationeel risico en besmettings- en systeemrisico, die de **grootste uitdaging** vormen voor het nakomen van garanties.

Langlevenrisico

Bron: rob.nu

Langetermijnrenterisico

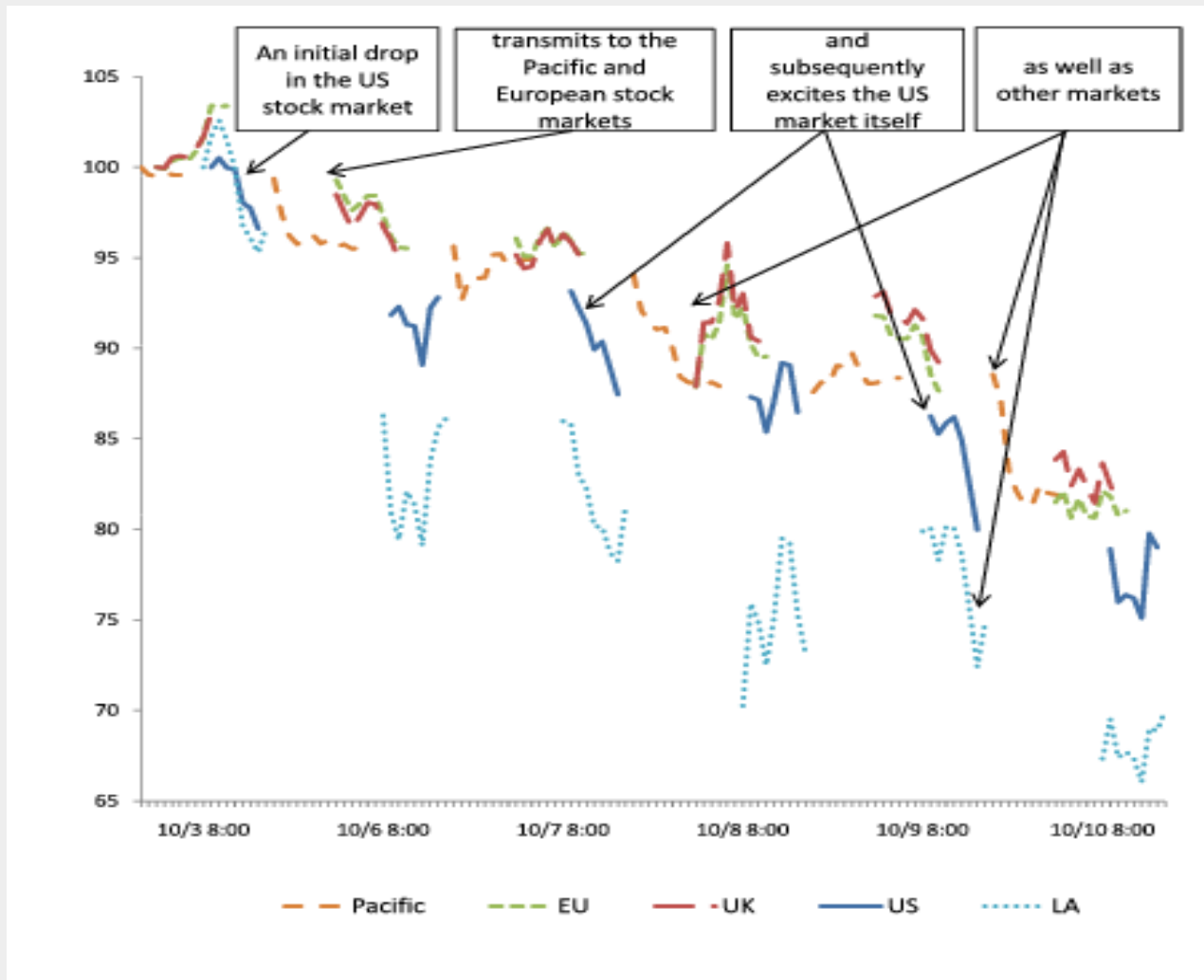
- Begin dit jaar registreerden we de **laagste rente ooit** (sinds begin renteregistratie in 1540).
- Het kan lager, en langer zo laag.
- Japan: sinds medio jaren 90 (ruim) onder de 2%.
- UFR: 4,2% ???

Besmettingsrisico

- Modellen die doorgaans worden gebruikt voor risicomanagement geven geen adequate beschrijving van **besmettingsgevaar**.
- Clusters van financiële schokken in **tijd** en **ruimte**.

Besmettingsrisico

- In **standaardmodellen** is de kans op:
 - Een financiële schok **klein**.
 - Enkele financiële schokken in korte opeenvolging **nog kleiner**.
 - Enkele financiële schokken in korte opeenvolging en in verschillende markten **nog kleiner**.

‘Onze’
modellen
genereren
schokken

in **tijd** en
ruimte,

net zoals we
in de data
zien.

Garanties

- Er is grote behoefte aan **transparante, intelligente garantieproducten**.
- StAr
- DNB
- Verzekeraars vs. pensioenfondsen

Garanties

- De actuaris is bij uitstek aangewezen om
 - enerzijds intelligente, transparante
 - garantieproducten te **ontwikkelen** (verzekeraars); en
 - ambities te **definiëren** (pensioenfondsen); en
 - anderzijds garanties en ambities te waarborgen met **actieve, strategische beleidskeuzes**:

DE ACTUARIS MAAKT GARANTIES WAAR?!

4. Conclusies

- Dit alles vraagt om een *state-of-the-art* training van actuarissen en een meer zichtbare plaats van de actuaris.
- Niet louter als schatbewaarder van de toekomst maar ook als visionaire edelsmid.